

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 15.

Trefschdeenâ, tannî 9. (21.) April.

1869.

Latweeschu Awises libds ar saweem veelilumeem makfa 1 rubulî fadr. par gaddu. Kas us sawu wabrdu apstelles 24 effemplarus, wehl weenu dabuhâ klabt parwelts. Ja-apstelle: **Zelgawâ** Latw. awischu nammâ pee **Zanischewski**; — **Rihgâ** pee **Daniël Minus**, teäteru un wehwera eelas stibri, pee fw. Jabna basnijas jaunala mahjitaja **Wneller** un pee **Dr. Buchholz**, leelâ **Welfanderweelâ** Nr. 18. — **Wiffi** mahjitaji, **Kochmeister**, **pagasta** walditaji, **fribweeri** un zitti tautas draugi teel subgti, lat lassitajeem appahda to apstelleschanu. — Redaktora adresse irr: „**Pastor Bierhoff**, **Schloß** pr. **Riga**.“

Rahditajâ: Wiffsaugstaka ufase waldidamam senatam. Par fuggofchanu un fuggineeku **Koblabim** **Kursemmê** un **Widsemme**. **Politikas** pahrschts. **Daschadas** sinnaas. **Schoktas** un **Dubbeltu** draudies **krihwibas-fwehiti**. **Jabtu** audsejem. **Kuzsch** flarpjabs. **Preeksch** **Subbates** baddageetejeem. **Wissajunatahs** sinnaas. **Studdinafchanas**.

Wiffsaugstaka ufase waldidamam senatam.

(Stat. Latw. Aw. Nr. 14.)

7) Kad pehz augschâ rahdita nolikkuma ta rente irr isrehkinata, kas friht us katru muischu un us katru semmesdalku: tad reguleereschanas isnahkumi semneekem tohp likti preekschâ; — reguleereschanas nodohmas preeksch katras muischas no reguleereschanas kommissijas jayahr-labbo pehz tahm semneeku isteifschonahm, kas israhdisces par pateesigahm; tad ta reguleereschanas kommissija tai domehnu ministerijai zaur Baltiskas domehnu waldikas walditaju un zaur generalgubernatori, libds ar wiinu apspreedumeem eefuhrihs weenu pilnigu pahrskattu par reguleereschanas isnahkumeem katrâ gubernijâ, pehz tahdas formaas, kahda wehl taps preekschrafsita no domehnu ministerijas puffes.

8) Kad tee reguleereschanas isnahkumi tohp preekschâ likti un pahrluhkoti, tad pehz wiffas rentes-summas isdallischanas, pee katras muischas un semmes-dalkas wehl irr atwehlehts to rentes leelumu weetahm pahrwehrt, bet ar to sinnu, ka wiffa rentes-summa zaur schahdabm pahrwehrtchanahm wairahk nepahrwehrtchahs ne kâ 1 procenti us katru guberniju.

9) Kad domehnu ministeris, scho pahrskattu pahrluhkojis, buhs pahrleezinajees, ka tee reguleereschanas isnahkumi irr derrigi, un ka tee fakriht ar teem, preeksch reguleereschanas nolikkeem preekschrafsiteem, tad winsch papeeksch ar finansministeri saweenojees, isluhgâ to Wiffsaugstaku atwehleschanu, ka schi jauna reguleereschana teel zelta spehka.

10) Kad Wiffsaugstaki buhs nospreests, ka ta reguleereschana ja-ewedd, tad katrs semneeks, kas weenu semmes-dalku turr kahdâ Baltisku guberniju krohnamuischâ, ihpafchi dabuhâ sawu, par reguleereschanas-rulli sawamu rakstu par to, ka winsch scho semmes-dalku muhscham warr bruhleht. Schinni rulli tahs semmes-dalkas rohbeschas un leelums un tapat arri ta, par to bruhleschanu makfajama rente irr usrakfitti. Reguleereschanas-rukka forma un teefas-apeezinafchanas lahrtâ taps noliktas pehz walfsdomehnu un eekschligu leetu ministeru un Baltisku guberniju generalgubernatora falihleschanas.

11) Pirmâ tas gads fahlahs, kas nahk pehz reguleereschanas-rukka eedohschanas, tee semneeki, kas dsihwo Baltisku guberniju krohnamuischâs, sawas semmes-dalko laj bruhke un sawu renti laj makfa pehz ta nolikkuma, ka taggad wehl stahw spehka.

12) Tai reguleereschanai Baltisku guberniju krohnamuischâs wajaga buht pabeigtai, un teem reguleereschanas-rukkeem wajaga buht eedohsteem semneeku rohkâs feschu gaddu laikâ, no tahs deenas rehkinajoht, kur schi pawehle islaista.

13) Tas eeksch reguleereschanas-rukkeem noliktâ rentes leelums paleel nepahrwehrtis no tahs deenas, kur schi pawehle islaista, libds kamehr diwidesmit gaddi notezzejuschi. Ja to noliktu renti pehzahk atkal gribbetu pahrwehrt, ta tas zittadi newarr isnahkt, ne kâ zaur jaunu likkumu zelschanu.

14) Tannis muischâs, kur ta, eeksch reguleereschanas-rukka nolikta rente isnahks ar 50 procentehm leelaka par to zitreifigu renti, tur ar domehnu-ministera nowehleschanu, un ja finansministeris tam peekriht, teem semneekem fewischi par schehlastibu warr atwehleht, pamasinatu renti makfahk tannis pirmâs 6 gaddâs pehz reguleereschanas-rukka eedohschanas; tomehr schi pamasinafchana nedrihtst

būht leelaka, ne tā pūffe no tahs starpibas starp zitreisigās un starp jaunās rentes.

15) Semneekem teek atwehlehts, ka ņawas, pehz reguleereschanas-rulleem bruhketas semmes-dallas warr mantohi par pilnigu ihpaschumu pehz schahdu nolikkumu: katrai semmes-dallai ta pahrdohschanas maksā teek no-špreesta zaur to, ka isrehkina to kaptali, kam pa 4 procentem isnahk ta gadda-rente, *) kas tai semmes-dallai nolikta, un wissu scho summu tee semneeki pa masam warr islihdšinaht 49 gaddu laikā, ja ik gaddus no tahs nomaksa 5¹/₂ procentes.

16) Semneekem wehl ihpaschi, bes schihm ikgaddus islihdšinajahm summahm, irx atwehlehts eemakšaschanas maksahht waj skaidrā naudā, waj 5 procentu walstis-papihros, pehz scho papihru ikreisigas wehrtibas. Schahdas eemakšaschanas teek eerehkيناتas eelšch paschas pirkšchanas maksas islihdšinaschanu, un tadeht tanni gaddā, kas nahk pehz schahdas eemakšaschanas, 5¹/₂ procentes no tahs eemakšatas summas — teek norehkيناتas no ik-gaddus islihdšinajahm summahm. Tahdas, bes termina maksatas eemakšaschanas nedrihtst būht masakas par 100 rub. pehz papihru ikreisigas wehrtibas.

17) Semneeki, ņawas semmes-dallas atpirkt wehledamees, Baltiskas domehnu-waldibas walditajam to usdohd un reisā peeness tohs reguleereschanas-rullus, kas winneem bij eedohi par to semmes-dallu bruhšchanu. Walditajs pehz likkumeem tuhliht nospreesch — par tahs wehlešchanahs peepildišchanu, — par tahm pirkšchanas-grahmatahm, kas reguleereschanas-rullu weetā teem semneekem ja-eedohd preeksch semmes-dallas atpirkšchanu, — un par to islihdšinaschanas-summu, kas no pirma gadda pehz pirkšchanas eesahkoht tahs atzestamas rentes weetā janemm no ta ihpaschuma. Kad krohnamuischu semneeki ņawas semmes-dallas usnehmušchi par ņawu ihpaschumu, tad winneem japadohdahs appalsch teem likkumu nolikkumeem, kas tanni apgabbalā stahw spehka.

18) Schee augšchā isteikti preekschraksti taggad tik šimejahs us tahm muischahm, kas pawissam stahw pascha krohna waldišchanā. Domehnu-ministerim teek usdohs, laj, ar teem ministereem kam ta leeta peekriht, un ar Baltisku guberniju generalgubernatori šalibzis, ņawus padohmus jek preekschā par to, kahdā wihsē schohs preekschrakstus arri warretu bruhleht pee tahm krohnamuischahm, kas teek walditas ihpaschi pehz ņaweem nolikkumeem, tas irx: pee tahm muischahm, kas wissā ņawā semmes-leelumā, pr. lihds ar wissu semneeku semmi waj us ilgaku laiku, waj bes nolikta laikā, irx nodohsas waj kahdeem priwattaudihm, waj kahdahm eeriktehm.

19) Reisa ar schihš ukases islaischanu domehnu-waldibai pawissam wissa dalliba suhd pee waldišchanas usraudšischanas par semneekem, kas dšihwo krohnamui-

*) No ik 4 rub. rentes tad 100 rub. kaptata isnahk.

schās, — pee usraudšischanas par winnu pagasta waldišchanu, par winnu walstis un semmes (gubernijas) klausibahm un rekruschu dohschanu, par pagastu skohlahm, — tā arri tas spehks winnai suhd, krohnamuischās kaut kuram doht tahs rehtes un tohs peenahlumus, kas peekriht muischpolizejai. To krohnamuischu rohbeschās, kas itaisa pagasta-aprinki, no priwattmuischahm schkirtu, ta muischpolizejas waldišchana tanni paschā laikā pahreet to weetu pagasta wezzako rohkās, ja tahs waldibas, kam peenahkshs (ustraugu teefas), ne-atraddihš par peeklahjigaku un derrigaku, to muischpolizeju ustizzeht muišchas arrendatorim. Ja tā noteek, ka beidsiht teikts, ta tahm waldibahm (ustraugu teefahm), sinna par to jalaisch pee generalgubernatora, lihds ar pilnigu isteikšchanu, kadeht tā nolikts. Tannis pagasta-aprinkos, pee kam tā krohna, tā priwattmuischās peederr, ta muischpolizejas waldišchana pehz wirewaldibas (ustraugu teefas) spreeschchanu teek atdohsa waj pagasta wezzakajam waj muišchas ihpaschneekam (dšimtslungam). Turklaht tee semneeki, kas krohnamuischās dšihwo, paleek appalsch tahs semmes (gubernijas) teefahm, kas tur pastahw preeksch semneeku leetahm, un ņawā pagastu un waldišchanas eerikšchanā tee kriht appalsch tahs weetas (gubernijas) semneeku likkumeem un preekschraksteem.

Baldidams senats nelawejees gahdaht par teem nolikkumeem, kas wajjadšigi preeksch schihš ukases ispidišchanu.

Grunteraksts no Reisariskas Gohdibas tā irx parakstihš: Pehterburgā, tanni 10. Merzā 1869.

„Aleksander.“

(Zf „Rigasche Zeitung No. 65“ pahrtulkohš.)

Par fuggoschannu un fuggineeku skohlahm Kursemmē un Widsemme.

I.

Resen dabuju to kohi preezigu sinnu, ka augsta waldiba nu šipri ween grihb peepalihdseht pee juhras skohlu eetaisšchanas Kursemmē (un ar laiku Widsemme) gar juhmallu un pahri weetas pee leelalahm uppehm, ka laj šweineekem warretu atwehrt jektu us baggatas pelnas, kas tikpat laudihm, zil arri wissai plattai Kreewu walsti nahks par leeku labbumu. Tadeht steidsohs schē Kursemes awisēs, t. i. „Latweeschu Awisēs“ isteikt, us to tahs juhras jeb fuggineeku skohlas warr būht derrigas, par kam jau wairahk tā 50 ihpaschōs rakstōs, wissumairahk Kreewu wallodā pehdejōs 12 gaddōs esmu rakstijis. Sinams ka to, ko minnetōs 50 rakstōs garraki un gruntigaki esmu pahrrunnajis, ihsumā wissu newarru isteikt pahri nummurōs Latw. Awisēs; ar laiku ihpaschi raksti warrehs isnahkt juhmalneekem un juhras brauzejeem par labbu, kur katra leeta gruntigi warrehs tapt apšpreesta.

Bes juhras ffohlahm Latweeschu fuggofchana gruntigi newarr eesafnootees neds kuppil isaugt. Bee schi ammata dauds sinnafehanas irr waijadsfigas, jo juhras brauzejam gruntigi jafinn juhras zelli un daschadu tautu andeles pilfehti, fur fuggi mehds aiseet un prezzi aiswest un no turrenes atkal jaunu prezzi atwest us muhsu pilfehtem. Muhsu Baltiskla juhra diwi pilfehti atrohdaas, Nihga un Pehterburga, fur pretschu preelisch aisweefchanaas wissuwairahl us Galandi, Hollandi un Franziju nelad netruhlft. To pelnu, kas no Pehterburgas un Nihgas pretschu aisweefchanaas us sweefcham semmehm juhras brauzejam itgaddus flaidra nauda tohy ismaksata, masahl newarr rehkinahl ta 10 libds 15 miljoni rubutu. Ja weenu paschu miljonu (jeb tuhlfstohsch reis tuhlfstohsch = 1,000,000) rubutus fudraba nauda buhtu jaivedd, tad 50 wesumus peekrautu, ja latra wesuma par diwi birkawas faliktu. Tad nu taggadeji juhras brauzeji par Nihgas un Pehterburgas pretschu aisweefchana ween itgaddus dabu 500 libds 750 wesumus naudas, fudraba nauda, un par atwestahm prezzehm wehl 2—300 wesumus. Un jo wairahl dselszelli Kreewu semme taps gattawi, jo wairahl juhras andele schinnis 2 pilfehtos ees leelumä.

No schi ihfa rehkinuma jou lassitaji warr nojehgt, ka juhras brauzeju ammate irr tas wissubaggatais no wisseem ammateem, un ka dauds, it dauds tuhlfstohsch no Latweeschu juhrmalneefceem warr ne ween turrigi, bet arri baggati tapt, ja fiklai juhras braufschana winnu starpä eesafnojahs gruntigi. Juhras wilni Latweescheem wehl labbahl ka zittahm sweefcham tautahm warr pahwehrtstees par selta kalneem, jo boggatee juhras leelzelli eet gar Latweeschu juhmalneeku durwihm gaxram. Gelandeeschi un Hollandeeschi zaur juhras braufschana irr pahwehrtuschees par tahm wissubaggatafahm tautahm pasaulä. Pehdejös 30 gaddös nabagi Norwegi täpat it stipri sahka dohtees us juhras braufschana, un taggad, fur 40 libds 50 tuhlfstohsch no winneem weenumehr pelnahs ar juhras braufschana. — taggad wissa ta tauta, — (to eedshwotaju tur irr gandrihs til dauds zil Kursemme, Widsemme un Zggaunds kohpä). — jau irr turriga un gandrihs baggata, ta ka pahre flikti gaddi baddu tur wehl semme newarr zelt. Behrn waffara es us waldibas rehkinumu apreisoju ne ween Galandi, Hollandi un Norwegiju, bet arri dalku no Kreewu semmes, Birnu, Sweedru, Dahnu, Franzischu un Wahju semmes, wissur pahleezinadamees, ka eet ar juhras braufschana, ar juhras ffohlahm, un teeefcham warru teikt, ka dauds swarrigas sinnaas preelisch muhsu juhmalneefceem esmu falassijis kohpä, ko ar laiku geldehs isdoht ihpaschös Latweeschu rakstös.

Maslawä, 27. Merzä.

C. Boldemar.

Politikas pahrsfats.

Seemel-Wahzsemmes fabeedrotu walstju parlamentä dauds tautas-weetneeki tadehl taggad dusmojahs

us to Bismarku, ka wiasch scheem wissu nedarroht pa prahtam, ka tautas runnatajeem ne-atwehlejoht wehl leelakas brihwibas, ka wiasch nelaujoht uszelt wehl wairahl beedribas ministerus, kam ja-atbild preelisch parlamenta, ka wiasch tohs masohs Seemel-Wahzsemmes kehnius un firstus pahrdauds schelsojoh u. t. j. pr.; turprettim zitti atkal fallä, laj jel apdohmajoh, kahds Bismarkam grehts darbs effoh, wissas tahs waldineeku galwas un galwinas appalsch weenas zeppures sadabuht, laj apdohmajoh, ka Bismarks wissas sawas dohmas newarroht isteikt; jo Franzmanni un Aultreeschi winnam stipri flattotees us pirksteem, un gan peeklahjotees, ka tauta schim waddonam ustiz, kas libds schim tahdas leelas leetas effoh isdarriis.

— **Franzschu** ministeri sawam parlamentam, wisseem par preeku, istahstijuschi, ka Wahzsemmes leetas nebuht nebuschoht taggad starpä jauktees, ja tit Franzija netilfchoht aistakta. — **Spanijas** waldiba un kortes laikam gan to Portugales kehniina tehnu, Don Fernando bij usdohmajuschi par kehniin; bet te nu Portugales waldiba Spaneescheem zaur sawu subtitu likkuse atteikt, ka Don Fernando nelahda wihse nebuschoht peenemt Spanijas krohni. Ko nu bij atbildeht? Te wezzajs Serrano rahda, ka arri nau mulkis, un atbild Portugales subtitam: kas effoh ehnmigi, ka Portugales waldiba bes nelahdas prassifchanaas Spanijai kahdas leetas stahstoh preelischä, jebchu tee kortes wehl pawissam ne-effoh nospreeduschi, ka to Don Fernando kahrojoht par kehniin.

— Tahda wihse Portugales waldiba gan druzjin tillä apkaunata, ka Spanijas waldibai par to leetu sahl runnah, ko Spanija wehl patte nebij usbildejuse; bet nu gan saprohtams, ka tee kortes to wezzu Don Fernando wairs ne-iswehlehs. Nu jamelle zits kehniusch. Nunna, ka weenu no Italijas kehniina dehleem buhschoht uszelt.

— **Turki**, ar Kandiju gallä tikluschi, nu nemm rohkas tahs dauds masas fallas un fallinas, kas winneem peederr starp Greezijas un Mas-Asijas krasteem. Scho masu fallu eedshwotaji libds schim bij it meerigi; te us reis Turki winneem sahl atnemt wissas brihwibas un reetes. Tee eedshwotaji kahdus subtitus aissubtitijuschi us Franziju un Galandi, laj tur schelsojahs un palihdsibas luhds; bet laikam buhs welki! — **Seemel-Amerikas brihwalsstju** kongressis tam presidentam Grantam irr atwehlejis, ka to Kubas fallu, kas taggad pret Spaniju dumpojahs, warroht peenemt pee tahm brihwalsstihm flah, ja Kubas eedshwotaji spehjoht uszelt weenu waldibu, kas Spaneescheem prettiturrahs, un ko wissi Kubas laudis atsiht par sawu waldibu. Waj nu Spanija sahts karrotees ar Ameriku? Jeb waj zitti leelwaldneeki ees starpä? — Nedohmaju wis! — Paschas Kubas laudis, ka rahdahs, labpraht pee-eetu pee Amerikas brihwalsstihm flah.

Daschadas finnas.

No eelſchwalfts.

Baltifku guberniju frohna-muiſchu ſemneekem tanni 1860. gaddâ Wiſſaugſtati tappa atwehlehts, ka katrs ſawu rentes-ſemmi jeb zeematu drihlfteja atpirkt us dſimtu. Widſemmes frohna-muiſchâs 6,350 ſaimneeku mahjas atrohnahs, no tahm tif 426 irr nopirktaſ us dſimtu, Kurſemmes frohna-muiſchâs 7,300 mahjas irr, tif 80 no tahm irr nopirktaſ. Augſtam frohnim taggad no zeema-teem frohna-muiſchâs rente eenahf:

Kurſemmê	424,861	rub.	no	335,906	defatinahm
Widſemmê	198,471	"	"	277,782	"
Zggaunſemmê	3,252	"	"	5,088	"

frohna ſaimneekem, jif ſinnu, malſa paſcheem japehrt us torgu; kad to naudu, kaſ katram ſaimneekam ja-iſdohd par kurrinajamu malſu, pee rentes peerehkinatu klah, tad ta malſaſchana katram iſnahktu druſzin leelaka us katru defatinu.

Widſemmes muiſchneeki, us landtaga ſapulzejuſchees, tanni 18. Merzâ to Kawermuiſchâs dſimtskungu, landrahtu, baronu G. von Rolken uſzehluſchi par ſemmesmarſchallu (muiſchneeku wezzakajâ) us nahloſcheem 3 gaddeem, tam lihdiſchinnigam ſemmesmarſchallam G. von Liliënſeld weetâ. Laſſitaji jau ſinn, ka Kurſemmes muiſchneeki atkal no jauna iſwehlejuſchi par ſawu wezzako to wiſſeem ſinnamu Ohſolmuiſchâs dſimtskungu, baronu von der Recke. Kurſemmê muiſchneeku wezzakajâ neteef ſaults par ſemmesmarſchallu, bet par ſemmesweetneeku (Landesbevollmâchtigter).

Rihgâs teizamê polizejas meifteris, palkawneeks Koſlow irr pahrzeltâ us Pehterburgu tam wirêpolizejas meifterim Drephoff par palihgu. Rihdſineeki ſcho, ſawu polizejas meifteri ſohti noſchehlojeht, un winnam ar leelu gohdu dewuſchi ardeewu.

Widſemmes muiſchahm un pagasteem tabê tâ ſauzamas ritterſchaftes-nodohſchânas tanni laikâ ſtarp 24. Aprila un 7. Mai ſch. g. jamakſa; no iſ arkla ſemmes jamakſa:

- A. I. no wiſſahm frohnamuiſchahm un frohna mahzitaja-muiſchahm 15 rub. 53 kap.;
- II. no wiſſahm privat mahzitaju-muiſchahm 15 rub. 53 kap.;
- III. no wiſſahm privatmuiſchahm un pilſehtamuiſchahm 34 rub.;

B. preeſch draudſes teeſu nolohneſchanahm:

- I. no katras frohna-, mahzitaja-, privat- un pilſehtamuiſchâs weenadi no paſchâs muiſchâs 1 rub. 79 kap.;
- II. no katra pagosta, probti no wiſſu augſchâminnetu muiſchu rewiziõnes-dwehſelehm, weenadi 4 kap. no dwehſeles.

C. aprinka-dohſchânas, kaſ landtagâs irr atwehlehtas Merzâ 1866 un Nowemb. 1867, no privat-muiſchahm, no iſ arkla ſemmes:

I. Rihgâs aprinki	5	rub.	36	kap.
II. Balmeeres	4	"	14	"
III. Zehſes	3	"	34	"
IV. Balkas	4	"	38	"
V. Tehrpataſ	2	"	69	"
VI. Berrowas	2	"	72	"
VII. Pehrnamâs	4	"	89	"
VIII. Jellines	4	"	16	"

Kurſemmes gubernatorâs tanni 1862. gaddâ bij at-raddis, ka taſ zelſch, kaſ eet pa Wentes uppes kraſta mallahm, tuwu pee Wentes pahrzekamas weetas pee Kuldigas, beſ nekahdas kawefchânas effoht pahrtaiſamâ, un Augusta mebnesi 1862 gubernatorâs tadeht bij luhdiſe, laj eelſchligu leetu miniſterija iſgabdajoht, ka ſchis zelſch teeſ taiſihts un uſturrehts us walſtêdomehau eenahkumu rehkinumu; jo taſ zelſch un ta pahrbrauzama weeta irr us frohna grunti, pr. us frohna Kuldigas pilsmuiſchâs grunti. Bet kad patâ domehau miniſteris gribbeja, laj to zellu buhwe us gubernijas naudas pr.ſtandu (nodohſchânu) rehkinumu, tad ta leeta nu bij gruntigi ja-apſpreeſch no wiſſahm miniſterijahm, kam dakas irr pee ſchis leetas; un beidſoht walddidamâ ſenatâ noſpreeða tanni 10. Januâri 1869, ka taſ nobrauzamâ zelſch, kaſ pa Wentes kraſta mallahm, no-eet us to pahrzekamu weetu us frohna Kuldigas pilsmuiſchâs grunti, ja-uſturr no tabê weetas ſemneekem, un ka ſchim darbam japaleek pee frohna Kuldigas pilsmuiſchâs ſemneeku klauſibahm. (Patâ taſ pilnigajâ ſenata ſpreedumâ no Kurſemmes gub. walddibas pa Wahziſki un Latwiſki irr iſfluddinahts tanni 29. Merzâ 1869 zaur peeliff. pee Kurſ. gubern. aw. No. 26.)

Maſkawas Kreewiſkas awiſes ſtahta, ka muhſu Keiſars un Keiſarene waſſaras eeſahkumu buhſchoht pawaddiht eelſch Zljinkoje tuwu no Maſkawas; turp gribboht aiſbraukt Mai iſeijoht, bet kahdas nedelas tur bijuſchi, buhſchoht reiſoht us Liwadiju. Kâ pee Maſkawas, tâ arri tanni Jaunkreewiſkâ apgabbalâ buhſchoht iſdarriht, kâ runna, karee vulkeem muſtereſchânas.

(P. B. Ho. 26.)

Maſkawâ, 24. Merzâ no rihta ſtudentu pulkê eenahza uniwerſiletes nammâ, gribbedamâ ee-eet eelſch mahzibas ſahlu, tur ſpreeſt par kahdu leetu, bet ſchis nodohmâ ſtudenteem ne-iſdewahs. (P. B. Ho. 26.)

Kronſtattê tanni 28. Febr., 1. un 2. Merzâ Kronſtattes matrohſchi un artillerijas ſaldati ſawâ ſtarpâ bij nahluſchi ſtribdâ un ſtipri ſakahwuſchees; 21 zilweſi ſtipri bij eewainoti, 8 no ſcheem pawiffam bij janeſſ uſ laſareti. Zaur iſmekleſchânu iſnahziſ, ka tee matrohſchi un ſaldati tur jay ilgi ſtahwejuſchi eenaidâ un daſchabrt ſakahwuſchees, beſ ka tee preeſchneeki to ſinnajuſchi; tabê

leetas tahdâ wihsê zur to til warrejuschas notift, ka pahrluhfoshanas truhka, un ka tee preekschneeki un ta polizeja nau darrijuschi, kas peenahlahs. Tadeht Keisariska gohdiba fawu pilnigu nepatiffchanu irr issazzijuse par to, kas tur notizzis un pawehlejuse, ka wiffi kommandanti dabu norahfchanu, tee offizeeri, polizejas meisteris un tee feldwebeli us 1—2 nedelahm teef apzeetinati un ka teem saldaceem un matroscheem teef fluddinahts, ka wainigeetiffchoht nodohiti karra-teefai, lihdi ka atkal tahdi darbi notiftu. (Rig. Zeit. Nr. 75.) G. B.

No ahrwalstihm.

Jaroslavê eeksch Galizijas (kas peedert pee Austrijas) laudis Zuhdeem fohlija nahwi, ja schee fwehtdeenâs fawas bohtis buhschoht atdarriht; kad zitti Zuhdi tomehr bohtis atdarrija, tad laudis til ilgi fweeduuschi ar akmineem, lihdi kamehr Zuhdi aistaisija bohtis. Ungarijas husari tohs laudis aisdinna ar sohbineem. Zitti bihstahs, ka laudis pa wiffu Galiziju nu fahlschoht Zuhdues dsennah. Rahdi 500,000 Zuhdi tur dsihwojoht.

Belgijâ tannis akminohglu bedrês un dsellfabrikôs pee ta meestina Seraing tee strahdneeki atkal palikkuschi til nemeerigi, ka tanni 10. Aprili (29. Merzâ) schandarmeem un saldaceem bij jonahf tohs sawaldihht; pilsehta preekschneeki, zitti offizeeri un saldaci no teem dumpotajeeffoht eewainoti.

Enlandeeschi daschkahrt par to gudrojuuschi un spreeduschi, waj no Enlandes us Franziju par to Kanalu newarretu pahrbuhweht tiltu, waj appalsch juhtras iswelweht zekku (tunneli); tē nu atkal eedohmajuschees buhweht weenu warrenu dampsplohsu, 450 pehdas garru, 57 pehd. dsiffu un 85 pehdas plattu, kas no 1500 sirguspehka maschihnes dsihts, weenâ stundâ par kanalu warretu pahrfkreet pahr. — Prestonê tee wehweri wairs negrihb strahdaht, tadeht ka tee fabriku lungi to darba algu gribbeja nolikt lehtatu; zitti tomehr atkal fahkuschi strahdaht par lohni, ar 5% masafu. G. B.

Slohtas un Dubbeltu drandses brihwibas-fwehtfi.

26. Merz preeksch katra Widssemes semneeka irr un buhs jo augsto un dahrga peeminnaas deenina. Gan katra gaddâ to deenu labpraht eewehrohs, bet ihpaschi 50tâ gaddâ schi deena ar fwehtu preeku un gawileschanu fwinnama, tadeht ka eeksch 50 gaddeem jau weens zilweku augums pilnigi beidsahs, un tahdâ wihsê tad illatrs jauns augums tohs fwehtkus preeksch fewis no jauna it ihpaschi fwinnehs. Kad ta minneta dahrga deenina mihtai Widssemmei un tâlihdi arri muhsu Slohtas un Dubbeltu draudsei steidsahs klahht, tad mehê wiffi schahdu zeenijamu weesu, kas pehz 50 gaddeem muhs apmekle steidsa-

mees preezigi un zeenigi fanemt. Widssemes basnizas waldischana to deenu ar fwehtku gohdu gribbeja zeenihht. Bet kad wiinnas spehka nestahweja darba deenu par fwehtu deenu pahrwehrst, tad tappa nolikt: To ihstu fwehtku gohdu jau ar weenu deenu agrahf, tanni 25. Merzâ, Marijas pasluddinaschanas deenâ, buhs fwinneht un paschu to brihwilaischanas deenu tad ar garrigu gawileschanu pawaddiht fur un ka eefwehjams.

Marijas pasluddinaschanas deenina bij klahht, jauka un filta. Putnini fohkôs tschirkstinaja. Muhsu draudses lohzeeki steidsahs us mihto Slohtas basnizinu, kas no tahlenes ar fawu salku tohrni fihmeja, laj sawas firdis fwehtâ zerribâ pazekkam us debbesi.

Pulksten 10ds Deewakalposchana eefahkaks. Resahds ahrigs gresnumâ tanni deenâ to basnizu nepuschloja, bes ween trohualuktura swezses spihdeja, un Deewahrdus nebeidsiht no tohrna trummetes spehleja garrigu meldinu. Preeksch spreddika Pawassarmuischas pagasta dseedataji us 4 balsihm dseedaja flawas dseesmu. Mahzitajs no altara wispirms draudsei to 100. Dahwida dseesmu preekschâ lassija, par peeminanu, ka preeksch 50 gaddeem pee paschas pirmas isfluddinaschanas, ka dsimtsbuhfchana nozelta, brihwibas spreddikis par scho Dahwida dseesmu tizzis teikt Widssemes pirmajâ basnizâ, pr. Nihgas Zehkaba basnizâ no generalsuperdentes Sonntag. Bet paschu spreddiki mahzitajs mums teiza pehz teem Bihbeles wahrdeem: Bet tas Kungs irr tas Garâ. Kur nu ta Kunga Garâ irr, tur irr fwahhadiba. 2. Kor. 3, 17. Schinni spreddiki winsch zehla preekschâ! to laizigu brihwibu, kas nu pee mums jau walda pilnus 50 gaddus, un tur mahzija:

1) Kahda ta laiziga brihwiba irr patte eeksch fewis?

2) Kas to laizigu brihwibu warrehs wal-kahht pareisi?

3) Kâ muhsu draudje eeksch teem 50 gaddeem to laizigu brihwibu walkajuſe?

Ohtrâ rihtâ, tanni 26. Merzâ wiffi agri bij kahjâs un pohfahs steigtees us garrigu konzerti sawâ mihtâ Slohtas basnizâ. Pateesi jaukaku deenu preeksch muhsu mihtas Widssemes newarr wehletees ne kâ schi bija. Ne til tadeht ka laiks bij smuks, bet wiswairahf tadeht, ka schi deena kriht tuhdat pehz Marijas pasluddinaschanas. Jo tillihdi, ka weenâ deenâ mums tohp fluddinahts, ka tas engelîs Gabriêls tai schkihstai jumprawai Marijai pasluddinajis, ka Deews tas Pestitajs zilwela meesâs eedsimmis; tē tuhdat ohtrâ deenâ atkal mums ta fluddinaschana to firdi kustina, ka weens ohtrê engelîs Keisars Aleksanders muhsu meesu no laizigas dsimtsbuhfchanas irr atfwahbinajis, to brihwibu patâ ar fawu rohlu apstiprinadamâs un apsegeledamâs. Ak zil jauki tas lohpa

rihmejäh: Kad Deew's tawäs meefäs eedfimmis, at zilweks, tad tu neweenu deenu wairs newarri buht wehrg's. Un tiklibd' ka tawa garriga fwabbadiba eefahlfusees, tad tai meefigai jeb laizigai fwabbadibai tai buhs us pehdahm paffat eet!

Kä jau minneju, muhsu draudses lohzeffi tanni 26. Merzä us basnizu steidsahs. Tè nu tuhdat nomannijohm tohs brihwibas augtus un winnas labbumu. Jo laj gan darba deena bij, tomehr mehs gahjahm us basnizu un turkflabt wehl konzerti doht un dsirdeht. Waj wehrg's un dsimts zilweks to spehj un drihst!?!? Kas dohs! Al tu selta brihwiba!

Zauki bij gan redseht, ka us mahzitaja usfaulshannu latrs ffohlmeisters' sawu dseedataju pulzinu eewedda basnizä. Pee basnizäs durwim meschafargi mundeerä gebrufchees ar peelahdetahm plintehm stahweja diwäs rindäs, un tiklibd' ka pulstien 11 skunstneeki un klausitaji basnizä bij fapulzejuschees, tad mahzitajs metta ar robku un meschafargi ahra ar stipreem schahweneem bliufsch! — pasluddinaja, ka brihwibas konzerte nu eefahlfusees. Gesahlfahs tuhdat un tä: Paprecksch mahzitajs Deewu lubd'sa, ka muhsu darbinu swehti, un tad wispirms spehleja ar trummetehm un ehrgelohm kohpä to meldinu: 1) „Al kaut man tuhstohsch mehles buhtu.“ Tad weens Dubbelstu dr. dseedatajs dseedaja to walst's-dseesmu: 2) „Deew's swehti Keisari.“ Krohna Slobkas dseedataji nu dseedaja: 3) „Sweht's irr.“ Pawaffarmuischas dseedataji dseedaja: 4) „Wis's, kom ween dwascha irr.“ 5) Ehrgelu konzerte farypa spehleja. Pehz tam Krohna Slobkas dseedataji atkal dseedaja: 6) „Gohd's irr.“ Tad atkal ar trummetehm un ehrgelohm kohpä spehleja: 7) „Deew's Kung's irr muhsu stipra pil's.“ Tad Pawaffarneeki atkal dseedaja: 8) „Allelujä“ un Dubbelstneeki: 9) „Slawe to Kungu“; jo skunstigu dseesmu wehl Krohna Slobkas dseedataji dseedaja: 10) „Gawilejat.“ Tad atkal spehleja: 11) Ehrgelu konzerti. Un beigäs: 12) Ar bahsunehm un ehrgelohm kohpä spehleja to meldinu: „Laj Deewu wiffi libd's.“ Kad weenreis bij isspehleht's, tad us mahzitaja usajinaschannu wiffa draudse to dseesmu libd'sdseedaja, weenä balsi un pilnä spehkä. Bet ka bij beigts, të tuhdat ahra meschafargi ar sawahm salwehm jo swarrigi sweeda: bliufsch, bliufsch; Slobkas pilsehtneeki atbildeja ar leelgabbalu, un tas bij tas ribhoshaj's dubbulte Amen; to sime, ka muhsu konzerte beigusees Deewam par gohdu.

Melloht man buhtu grehks; to pateesibu pasleht un zour to muhsu konzertes deweju gohdu fappinä waddist, atkal leels fauns; tadeht sakku to pateesibu: Muhsu konzerte jo labbi isdewahs. Un kad wehl eewehrojohm, ka tä bij ta pirma konzerte fo muhsu draudses lohzeffi dewa, tad gan warram dohmatees zil dsiki tas firdi aiskuffinaja muhsu draudsei un arri teem zitteem klausitajem, kas no kaiminu draudsehm un wehl no Kursemies bij atnahlfuschi.

Tas pirmajs wahrds atrohd to fird's-dibbenu. Kas to sinna, zil leelu preeku tas wezakeem darra, kad winnu bebrnisch ka peedfimmis, wehl nesaprohtamä wallodä p'irmureis eebrehzahs; kas to sinu, zil faldi tas skann, kad ta jo karstimihlota bruchte p'irmoreis us sawu bruhiganu fakka: „Es tewi mibleju“: tas arri tahs juschanas warr fapraft, zil lohti schi muhsu pirma konzerte draudses firdis aiskuffinaja. Un kad wehl mahzitajs no kohra draudsi pasflubbinaja, kluffä garrä par muhsu mihlu Keisaru Deewu peeluhgt, tad mehs wehlejamees: „Kaut mums buhtu engelu spahrni, tad mehs tuhdat pee muhsu mihla atfwabbinataja Aleksandera ta pirmaja nofreetum winnä foulé un Deewa preekschä winna mihlu rohzinu nofshupstium, kas tahs dsimtsbuhshannas lehdes muhsu Widsemme pahrrahwuse, un to debbes Tehwu peefauldami, laj tas muhsu Keisara nammu muhschigi swehti un pasorga.

Pehz beigtas konzertes kohdä sahla preeksch kahdeem 50 wihreem gald's bij klahs us gohda maltiti. Basnizäs wehrminderi, pagastu wezakee, zitti pagastu teefaswibri, wiffi meschafargi, teefas skribweri, ffohlmeisteri un wehl zitti zeenijami draudses lohzeffi libd's ar sawu mahzitaju pee meelosta fapulzejahs un par gohda weeseem bij uslugusch'i tohs Slobkas un Dubbelstu draudses 3 basnizäs wehrminderu kung's un meschkungu. Jhsu Deewlubg'schannu turrejuschi, apsehdamees. Trihs gahrdas rikt's tappa fneegtas; par farkanu wihnu un smekligu allu bij dewegän gahdaht's. Tapat arri ziggorus un kasseju sneed'sa aplahrt. Laj gan skarp wisseem weeseem, kas pee galda sehdeja til ret's bij, kas jau to 70. gaddu buhtu atfneedst's, tomehr tee wezakee wibri gan bij tahdi, kas paschu to brihwilaischannu wehl labbi peeminneja. — Bet leelakaj's pulk's bij no tahda wezzumä, kas jau tannis brihwibas gaddos dsimmusch'i un us kam winnu tehwi tohs fshupstidami tä fazzijuschu: Preezojees, mans dehl's, tu effi peedfimmis brihw's. Tad mehs wiffi preezigi to meelastu baidijahm, tohs pagahjuschus laikus peeminnedami. Bet tas ihstaj's preeks til eefahlfahs, kad mehs tahs daschadas weffelibas sahlahm usdserf. Preeksch tahm mums eelehja smalko Ungarijäs wihnu. Tad mahzitajs pirmajs izzehlahs un ihfä runnä zehla preekschä, ka 50 gaddus atpaffat Aleksandera ta pirmaja swaidita rohziina Widsemmes semmité masu kohzinu effoht eestahdijuse, un schis kohzinsch, no Nikolai I. un Aleksandera II. apkohpt's, effoht isaudst's par prahwu preediti. Tas kohzinsch effoht ta brihwesstiba. Gan mums peeklahjotees schohs augstohs wihrus gohdinacht, bet 2 jau gukkoht wehsä fappä; tad laj kluffam faleekam rohkas un tohs peeminnam Deewa preekschä. Wiffi vazehlahs, falikka rohkas, nolaida azj's; palikka par wiffu leelu istabu it kluffu. Tad mahzitajs fazzija: Bet tas treschaj's paldeew's Deewam wehl dsihws, un laj ilgi dsihwo mums par swehtibu. Aleksanders II. muhsu semmes tehws laj dsihwo augti,

laj Deews winnu swehti! — Hurrah! — Hurrah! — Hurrah! — ta nu wiffi sauza la weena balsi. Meschazargi pa durwihm abra, grabba flintes un schahwa, la schahweenu atbals tuhdat basnizas tohri atskanneja. Tanni pascha briedi musiks abra to meldiau usspehleja: „Deews swehti Keisari!“ Pehz tam wehl zittas weffelibas usdebrahm. Wezzakajs wehrminderis issauza pehz ihfas runnas: „Laj dsihwo Widsemme, no Deewa swehtita, Winnam par gohdu, mums par swehtibu!“ Wezzakajs ffohlmeisteris atkal pehz ihfas runnas issauza: „Laj dsihwo augsti Slobkas un Dubbeltu draudse!“ Kad wehl weens draudses lohjektis bij issauzis muhsu 4 weesu wesfelibu, tad wehl ar preezigu prabtu daschu weffelibu usdebrahm: us muhsu mahzitaju, us muhsu ffohlahm, us meschkungu, us yogasta wezzakajeem, us muhsu fseedatajeem. Urween wiffi peekritta klat ar preezigu „hurrah.“

Pehdigi aprunnajahs, ko ar to naudu darriht, ko ta konzerte eenessufe. Ur to naudu norunnaja ta isdarriht: Papreeksch nopirkt Aleksandera I. bildi Slobkas basnizai par peeminu, la tas to dsimtsbuhshanu pee mums nozehlis. Tad atkal eegahdaht Aleksandera II. bildi Dubbeltu basnizai par peeminu, la wiina waldibas laika tee 50 gaddu gamileshanas swehtki swinneti. Tad wiffu to zittu naudu us intrescheem nolikt un Slobkas basnizas lahde glabbah, par labbu tam schihis draudses pirmajam jaumeklim, las zaur ffohlahm tiltah isees, la us Lehrpatu warr eet studeerecht. Bes tam wehl to naudu zil eespehjamis us preekschu zaur basnizas konzertehm buhs pawairoht.

La sawus swehtkus preezigi un gohdam pawaddijuschki, meh schodeenu dahrgu peeminu dsiki sirdi eespeduschki, rohkas sadewamees un us mahjahm aisgahjahm.

Nu tu briediwa Latwju tauta! nu parahdi, la tu effi briediwibas wehrta. Bet tu sauzi mannihm lihds:

Laj dsihwo briediwa,
Tautas laimiba,
Lablahshanas seeds!

Laj dsihwo muhsu mihlajs Keisars! Hurrah!!!

Fr. Wehkon.

Zahlu audsejeem.

Preeksch perrejamo pautu ismelleshanas daschloht irr derrigi, sinnaht, waj tanni pautu eekschu gailitis waj wistina. Gamin lungs tai sinnamibu akademijai Londoni irr dewis sinnaht, la pehz 3 gaddu studeereshanas winnam isdeweis istudeerecht, kahda wihse it drohschi par to warroht spreest, waj no pautu isnahls mass gaila sehns, waj masa meitina. Kad pautam teemgals irr wilnahds, prohti nelihdsens la masi wilni, tad gailis isuahlschoht, kad irr it gluddens, tad wista. Pahrbaudi un prohwe patis, waj ta irr, waj ne. Ko buhfi atraddis, to atrakti man, la laj zitti lassitaji arridsan dabu sinnaht, waj irr riktigi.

Kursch flapjahs?

Kahds semneeks zauru deenu nokuffis eeksch leetus un wehja lihds preklam flapseh sawa tihruma strahdaja. Walfara minsch nahza us mahju, seewina, las wiffu deenu mahja bijusi, tam us durwihm nahza pretti un fazzija: „Mihlajs wihria, schodeen til breezmigi lija un puhta, la es nemas newarreju eet pehz uhdens, tad es tew arri nekahdu firtu suppiu newarreju iswahriht. Tu taggad zaur zaurim effi flapseh, tadeht atneffi man weenu pahra spainu uhdens; flapjahs tu wairs nepalikfi.“ Wihrs nehma spainus un atnessa uhdeni no tahs labbi attahlu buhdamas akka. Kad wunsch ar uhdeni eenahza kulaj, tad seewa sehdeja pee ugguns-kurra un sildijahs; wihrs nehma weenu uhdens spaini, gahsa seewai taisni wirsu un fazzija: „Nu tu arri tikpat effi flapja, zil es, — nu tu patti warresi eet uhdeni; flapjaka tu wairs nepalikfi.“

M. K.

Preeksch Subbates baddazetejeem

atkal pee mannis irr eenahkuschki: Dohre P. 25 kap., — Warri S. 50 kap., lihds schim pawiffam 4 rub. 42 kap.; — dahwanas wehl warr nodoht Latw. Awischu nammâ Zelgawâ un pee Latw. Aw. apgahdataja.

Wisjaunafahs sinnas.

Japan fallâ tanni 30. Merzâ tee Seemel-Daimjos Sado fallu irr nehmuschi. Kalka no turrenes la dumyis nemas wehl ne-effoht apspeests. Pa weetahm tur semme schinnis deenas stipri trihzejusi.

Lissabonâ tanni 12. Aprill (31. Merzâ). Portugales ministera presidente no sawa augsta animata gribboht atkahptes, tadeht la ne-effoht ar meeru ar Don Fernando atteikshanos no Spaneeschu lehnina-krohna.

Tilsitâ tanni 3. Aprill. Pee weena gruntneeka Tomuscheitenes meesta polizeja atraddusi dauds paslehtus karka-erohschus, flintes un sohbius. Kamdeht tohs tur glabbajis, wehl nau sinnamis.

Rihgâ jau 3. Aprill Daugawas tilts tappe eelits un jau 124 luggi atnahkuschki. Stary scheem dauds ar smeekigeem Wahsemmes kartappeleem, ko no lugga pahrdohdoht pa 80 kap. lihds 1 rubl. puhrâ.

Widsemmes ritterschaste Widsemmes semneeku 50tai briediwalshanas gadda deenai ihpafchu peeminu gribbedama uszelt, las behrnu-behrneem wehl nahktu par labbu, sawa schi gadda landtagâ, ko Rihgâ turrejusi, Widsemmes Latweescheem un Juggaunem par labbu nowehlejusi 10,000 rublus. Par kahdu semneekem derrigu leetu scho leelu naudu atwehlehs, to Widsemmes ritterschastes konvente nospreedihs. — Lai Deews tas kungs baggatigi swehti tohs augtus lungus, las Widsemmes tautai tahdu mihlestibu parahdijuschki, lai swehti ir scho baggatu dahwanu, la ta Widsemneekem baggatus sirds un gailwas gaismoshanas anglus nestu.

Zelgawâ tanni 5. Aprill pulksten 3ds pehz pusdeenas pirmas pehrkons bij dsirdams, las mums atkal dauds wehshu laiku atnessis.

M. S—z.

Latw. Aw. apgahdatajs: Gotthard Bierhuff.

Sluddinafchanas.

Brecksch Subbates baddazeetejeem atkal vee mannim eemakfahs no S. R. 1 rub., — vawiffam nu 19 rub. 30 fay. Zantschewski.

Kad tas Krohna Audsumuischas (Neu-Friedrichs-bos) Kaining fainneeks **Dawe Müller** dehl wezzuma un nesphezbias minnetas mahjas tam **Sitting Gallig** fainneefam **Zanne Brachmann** tabda wibse irr atdewis, ka tam wehl nepilnigds gaddes buhdamam brahlm ta Zanne Brachmann pehz pilnigeem gaddeem to wezzato meitu un mahju mantenezi ta **Dawe Müller** ar wabrdu Libse Müller buhs prezzebr, tad no Pleppepmuischas pagasta teefas uf lubgfschanu ta Zanne Brachmann wiffi tee, kam labdas taifnas paradu veepraffifchanas no ta Kaining fainneeka **Dawe Müller** buhtu, teef zaur scho usajinat, fawus veepraffifchanas **tanni 15. Aprili sch. g.**, kas par to weenigo terminu no schibs pagasta teefas nolitta, vee schibs pagasta teefas usdohtees, jo vebz schibs minnetas deenas wairt neweens paradu veepraffitajs netaps veezeents, bet fawu veepraffifchanu pawiffam faudebs.

Pleppepmuischas krohna pagasta teefa, tanni 20. Merza 1869. g. (Nr. 49.) Preefschfehd.: J. Kleinberg, (S. W.) Pag. teef. ftr. weeta: A. Kleinberg.

No Wezzumuischas krohna pagasta teefas zaur scho sluddinafchanu wiffi tee, kam tas nomiris **Wezzumuischas Libkmann-Luyring** mahju fainneeks, **Zahn Topping**, parada palizis, ta ka tee, kas wianam parada palikufchi buhtu, tohy usajinat diwju mebneshu starpa un weblabl ne, ta libds to **1. Mai sch. g.**, tee pirmee vee schibs vogafta teefas usdohtees un fawus veepraffifchanas veeatdihit, tee beidlamec fawus paradas aismakfah, jeb fagaldibt, ka teem virmajeem vebz ta nolitta laita mubichiga fluffuzeeschana un teem beidlamajeem ta dubbulta paradu malfafchana tays uslitta.

Wezzumuischas pagasta teefa, 1. Merza 1869. (Nr. 186.) Preefschfehd.: J. Pelsche, (S. W.) Teefas ftr.: Murewsky.

Kad par to mantu ta Rundables Rimschunu **Alfne** mahju fainneeka, **Jndrikka Alfne**, konturse spreeta, tad no Rundables pagasta teefas wiffi tee, kam no ta Jndrikka Alfne tabdas taifnas veepraffifchanas, ka arri tee, kas wianam parada buhtu, zaur scho tohy usajinat: wieweblabl libds **11. Aprilim sch. g.** ar fawahm veepraffifchanahm jeb varadeem scheid veeemeldetees; kas to nedarribs tays, tee kam no ta Jndrikka Alfne taysdas veepraffifchanas, ar tabm atraiditi, un tee veeadneeft ar diwlabrtigu malku strahpeti. 1 Rundablfe, pagasta teefa, tanni — Merza 1869. (Nr. 58.) Preefschfehd.: J. Schwirberg, Teefas ftr.: Auschewsky.

Ta mahzitaju atraitau-semme tabs **Zfchilles** mahzitaja muischas, kas Ribgas kreife un **Zfchilles** basnigas draudse atrohna, irr no **23. Aprila sch. g.** isrentejama. No basnigas-veepraffifchneka vufses preefsch tam terminsch uf **16. Aprili sch. g.** veepraffifch vusdeenas tanni **Zfchilles** mahzitaja muischa nolitta, fur arri tabs tuwakas sinnas ewehrojamas. 1

Weena masa muischa vee Jelgawa irr no Obfolmuischas waldibas no Zurgeem sch. g. uf arrenti isdobbama. 1

No Rundables pagasta teefas wiffi tee, kam labdas taifnas paradu veepraffifchanas no tabs atstabas mantas ta nomirufcha Rundables **Brentschu** mahju fainneeka **Atte Krubmatohls** buhtu, tohy zaur scho usajinat, libds **11. Aprilim 1869.**, kas par to weenigo isflehgfschanas terminu nolitta, scheid veeiteetes, jo weblabl neweens wairt netaps klausib; turklabl arridsan wiffi tee tohy usajinat, kas tam nelakim parada buhtu, fawus paradas tanni wiropeeminneta deena scheid aismakfah, un tee kas tam pretti darribt, ar diwlabrtigu atlibdinafchanu tays strahpeti. 1 Rundablfe, pagasta teefa, tanni 13. Merza 1869. (Nr. 61.) Preefschfehd.: J. Schwirberg, Teefas ftr.: Auschewsky.

Kad par to mantu ta dfinna Kaugemundes **Birsemeel** fainneeka **Martin Stalkewig** paradu dehl konturse spreeta, tad no Kaugemundes pagasta teefas wiffi tee, kam labdas taifnas paradu veepraffifchanas vee ta minneta **Martin Stalkewig** buhtu, jeb zelt dohmatu, tohy zaur scho sluddinafchanu usajinat, tabs libds to no schibs teefas par beidlamu medefchanas terminu nolitta **30. Aprilim sch. g.** scheidan sinnamas darriht. Tee, kas vebz ta nolitta paradu veeobfchanas terminu scheid medefsee, Kubs ar fawahm paradu veepraffifchandanm atraiditi un wianam mubichiga fluffuzeeschana uslitta. Beidsoht wehl tohy sinnamas darribt, ka ta manta ta minneta **Birsemeel** fainneeka **Martin Stalkewig**, kas vaitabw eefsch firgeem, gohwim, jublahm, ratteem; raggubm un dafchadahm zittahm vee lauku fainneezibas derzigahm leetahm, — tanni **19. Merza sch. g.** eefsch **Birsemeel** mahjabm ubrupel wairabfoblijeem tays pahrdobta. 1

Kaugemundes pagasta teefa, 6. Merza 1869. (Nr. 18.) Preefschfehd.: Griewer, Teef. ftr. weeta: Beckmann.

Kreemufemmes ugguns = apdrohfschinaschanas beedriba Velterburga

ar 2,500,000 fudr. rubl. gruntskapitala, no ka tihra nauda eemakfati 500,000 rubl. f. vebz teem isklumeem, kas eefsch winnas no zeeniga augsta **Reifara** avitirinat as pamattu isklumu grabmatas irrad nolitta, apdrohfschina pret ugguns-grehtkeem islatru kufatamu un nekufatamu mantibu, zaur fawu weetecehu preefsch **Kurfemmes** 2

Hofrath W. Zoepffel, dfinwo Jelgawa esara eela, Feiertag namma.

Uf jaunu dabutas harmonikas preefsch pubfchanas un svehlefchanas, ka arri **seides** preefsch gitarreem, brabfchahm, dshelloem, daffehm un **fibda twintes** preefsch fijolehm vee-dahwa Jelgawa, leelaja eela, **Rennera** namma, prettim paites eelat **Gausmann.** 1

Ishuguna dakas preefsch **Adler = arkleem** irr dabujamas vee **3** **Vankowsky** un **Viccop**, papreefsch **H. A. Schmemann**, Jelgawa Katoku-eela Nr. 1.

No **Difch-Dieldas** muischaswaldifchanas zaur scho tohy sinnamas darribt, ka arri schinnl gadda uf **Difch-Dieldas** muischas laukeem diwi tirgi tays turreti un prohti: 1) tanni **28. Aprilim**, un 2) tanni **15. Septemberi.** 1

Harmfena dfeleefchanas un **mafchinu** fabrikis **Veepaja** vee-dahwajabs preefsch pagattawofchanas no **arkleem**, **effetu** un **kul-tamabm mafchinehm**, ta ka to paschu fa-taifschanas (reparatures). Pagattawo wiffabas sortes isleetu leetu uf to wialabbato un lehtato un libds vee apstelleschahm grabmatas teefcham uf **Harmfena dfeleefchanas** un mafchinu fabrikil jeb vee ta **F. W. Rosenfranz** lunga **Veepaja** rakitit. 1

Lohpu barriba.

Gauschi labbi irifchi **linnu-eljas** **raufchi** un **raps-eljas** **raufchi**, ka arri **linnu-eljas** un **raps-eljas** **raufchu** milti, irr dabujami vee 1

W. Hartmann,

Ribga **Eljas-fabrikil** **Tobrnakalna**, wezza **Jelgawas-eela** Nr. 5. **Kantoris:** **Cefchpiltchta**, **vafcha** namma, leela **Jumprawas-eela** Nr. 9, netah no **rabtufchga.**

Behtermuischa vee **Peenawas** tas **Sil-lufrohgs** tubdaitin uf 8 gaddem uf arrenti dabujamas. Klabrtata vee muischaswaldifchanas **Behtermuischa.** 1

Smaggu **Wahzsemmes** **rudjus** par lehtabl laifchamu tirju pahrdobd **1** **J. Stellung,** **Veepaja** prettim **Wahzu** basnizaj.

Tabs **Obfolmuischas Swankfchte** **Zanne** mahjas, fefchas werites no **Jelgawas**, ar mubretu isfatu un flehti, 30 pubraweetabm lauka un 42 pubraweetabm labbu ptawas semmi, tanni **14.**, **15.** un **16. Aprilim sch. g.** vee **Oberhofgericht-teefas** wairabfoblitajam tays pahrdobtas.

Kurfschu muischa warr **fehklas meefchus** un **ausas**, kas labbt dibgt, dabubt vieri. 2

Weens **nam** ar **krohgu** **Jelgawa**, vee **eisenbahnes** **klacht**, ar ebrvergil un **stalleem**, preefsch andelt jeb zittu pelau gelbigs, tohy no **bribwrohkas** **pahrdobts.** Klabrtatu par tam **Dohbeles-eela** Nr. 33 vee **Brandt.**

Downarowa **muischa**, **Rownas** gubernija, 6 jubdes no **Jelgawas**, warr **gruntsgabbalns** no dafchada leeluma dabubt vieri. Klabrtatu **Jelgawa**, **paltes** eela, **vafcha** namma vee **1** **Baron v. Frank.**

Tabs **zilweks** ar **leezibas-fihmeem**, kas deenestu par **lohyu-fohpeju** grihb uskent, warr veeiteetes **Jann-Platonos** **muischa.** 2

Remmefchus un **spizges** preefsch **Adler-arkleem**, ka arri **fohles** preefsch tabdeem **arkleem**, it lehti pahrdobd **Jelgawa**, **Katoku** eela 2 **Vankowsky** un **Viccop.**

Basnizas un skohlās siinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Drukatajam missejees. Bibbeles katkismus. Grammata no Jerusalemes. Sables pret skohlās mebrī.

Drukatajam missejees

tanni peelikkumā pee Latw. Awifchu Nr. 13.; 27. pušlap-
pas 2. pušes 15. rindā no appalščas nelaffi „Da“ un
„Ua“, bet „uoa“ un „ua“, — un tanni 13. rindā no
appalščas nelaffi: „no.“ — bet „ro.“

Bibbeles katkismus,

jeb Luttera fwehta behrnu-mahziba, ar jautaschanahm
un atkal ar Bibbeles-wahrdeem wairota un isklai-
drota, 1869tā gaddā.

Scho katkismu Ahdaschu mahzitajs un Rihgas aprinka
prahwests nu trescho reis irr islaidis drukkā. Winnu lihds
šchim grahmatu bohtis mas warreja dabuht, bet tāpat
tikka isnemts no tahdeem, kas winnu sinnaja; bet nu
Bakmeistera kungs, Rihgas Kungu- un Sindereelu stuhri,
šcho grahmatinu irr panehmis sawā bohti, un pee winna
un pee zitta neweena ta irr dabujama, labbi eefecta tif
par 25 kap. Tee Bibbeles-wahrde, kas tur irr likti, stahw
kōhpā ar teem wezju wezjeem galwas gabbaleem, ko behrni
mahzajs, bet tiklai pee katra, ir wismasaka gabbalina
papreelšč jautaschanas irr liktas, masakeem wahrdeem
drukkatas, teem par zella rahditajeem, kas mahza; un us
katru jautaschanu atkal weena Bibbeles perschina atbild,
bet turpat klah wehl irr peelikti fwehti stahsti, laj iklatru
mahzibas gabbaliku wehl wairahl apstiprina ar to, ka ta
mahziba eet kōhpā ar darbeem, ar tahdeem darbeem, ko
Deews jau no wezjeem laiceem irr darrijis pee teem, kas
winnu bihjajs un winna bauschilus turrejuschi, jeb atkal
pee teem, kas winnu nepasinna. Tā šchi grahmatina temi
eewedd dsilakā atfihšchanā un sapraschanā, un wissuwai-
rahl skohlās buhs ittin derriga, laj no winnas mahzajs,
kas netif weer pee mahzibas peena gribb turretees, bet
kas stipratu barribu jau sawahm dwehselehm gribb sagah-
daht, laj skaidraki tas prahs tiklu ismahzihts, ischkirt
labbu no launa. Kas lihds šchim ar šcho grahmatinu
eepasinnuschees un no winnas mahzija behrnus, labpraht
winnu wair negribb atstahst, tadeht trescho reis bij ja-
islaisch drukkās.

J. S.

Grammata no Jerusalemes.

Weena naktis, fwehta-kappa basnizā.

Ja reisneeks, lam zil nezil prahs irr apgaismohts,
tahdu weetu irr aissneedis pehz ka winna firds jau ilgu

laidu kahrojusi, ta' winsch arri nelawejahs šcho weetu
peelshjigi apstattiht un wissu wehrā likt, kas ween wianna
galla-mehrli irr wehrā nemmans. Tapat tas nu irr ar
manni. Gandriht pehz 4 mehneschu reisoschanas, augstu
pilsehtu Jerusalemi aissneeguscham, mannim gribbahs
šchē ne ween wissu redseht un apstattiht, bet arri wissur
klaht buht. Pa tahm 29 deenahm, kamehr schinni fwehtā
pilsehtā usturwōhs, es tā fakloht jau wissas mallu malli-
nas esnu apgahjis un peelshjigi apstattijis. Un kad
dauds reisneeki labpraht fwehta-kappa basnizā naktis pa-
wadda, eelšch ta Kunga preejadamees, tad arri mannim
gribbejahs kahdu nakti schinni fwehtā weetā pawaddiht,
kur tas Kungs tahs gohdibas effoht zeetis, mirris un aug-
schamzehlēs. Tanni 16. Februāri, kas bij fwehtdeena,
es pehz pusdeenas pulksten 5. nogahju us fwehta-kappa
basnizu un paliktu tur, laj gan Turku wakts jau pulksten
6. basnizas durwis aisslehdsa zeeti. Papreelšču peemin-
neschu to, ka preelšč Greeku un Neemeru-katoku fweht-
reisneekēem schinni basnizā tur winnu tizzibas muhli
dsihwo, arri irr eeriktetas ne ween ehdamas, bet arri gut-
lamas istabas, kur katram reisneekam, lam ween patih-
kajs, weenu nakti lauj pahrgulleht. Greeku klohtera
istabas atrohdaht turpat pa kreisu rohku us Golgatas
kalna un Neemeru-katoku muhlu klohteris atkal pee fw.
kappa basnizas, kur arri winnu basnizā ar brangahm ehr-
gelehm irr. Man preelšč Franziskaneru muhla agrakās
deenās bij kas japadarra, un tā es ar winnu jo wairahl
nahzu pasihstams un tadeht winsch manni to wakkaru sawā
klohteri it mihligi usnemdams, ar wihnu un labbahm
wakkarinahm pazeenajis, turpat kahdā kambari eerahdija
naktis-kohrteli, kur bij 6 gultas, 1 galds ar masgajamo
blohdu, kur nu es weens pats pahrgulleju. Pehz wakkar-
malites, tif ko tē biju apmettees, ta' es tuhdat fwezzi
aisdedsinajis un pa gaxu gangi eedams, zaur engela-
basnizu, kur widdū tas almins stahw, us ka pee Kristus
augšchamzelschanahs tas engelis effoht sehdejis un pah-
lam karrajahs 15 deggoschas selta lampas, eegahju tanni
ihstā kappa-basnizā eelšchā, kur zittus 4 reisneekus preel-
schā atraddis Deemu luhdsiht, tur paliktu labbu laiku
tanni kluffā fwehtā meera-weetina, kur nelahds pasauligs
trohtfnis, kā gan deenā zaur dauds lauschu staigaschanu
gaddahs, manni newarreja trauzeht neds kaweht no man-
nahm firds-dohmahm, ko fuhthju augšchup pee sawa
Kunga. Bet nu apstattisim šcho no mums kristiteem lau-
dihm tif fwehti zeenijamu meera-weetinu drusku tuwak.
Tif ko zaur peeminnetu engela-basnizu pa masahm mar-

mora-akmin's flaiſti iſrohtatahm durwihm ee-eet tanni ihſtâ kappâ-allâ eekſchâ, ta' pa labbu rohku ta ſahrka-ſihme irr redſama ar dahrgu marmora plahti pahrlifka, kaſ pa puſſi Greekeem un pa puſſi Latihneereem kohpâ peederr, un pahrt to weetu tē nu karrajahs 43 ſelta lampas fur weenumehr beſ mitteſchanahs ugguns degg. Tur pee ſeenas dahrgi iſrohtatâ battâ mæmora akmini ta Kunga Jeſus augschamzelschanahs bilde irr redſama, tad wehl turpat blakkam irr tahda pat flaiſti mahleta bilde fur reds to Kungu no mirroneem uſzehlufchohs, to engeli kappâ akmini no durwihm nowekloht un tohs fargus it pahrbihjuſchohs gar ſemmi gukloht. Appakſch ſchihm bildehm wehl ſtahw ſelta lukturōs eespraustas 12 garras waſku ſwezzes, un beſ ſchihm wehl 6 maſaſas ſwezzes, kaſ weenumehr degg. Starp tahm 12 leelahm ſwezzehm irr aſtonas marmora ar ſeltu iſrohtatas glahſes, fur rohſchu puſſku puſſchi ar zipreſſu kohka ſarreem ſtahw eesprausti. Al, zil jauki un peerehmigi irr, to wiſſu uſſkattoht! Taiſni pretti ſw. kappâ baſnizai irr atkal leela Greeku baſniza, fur tapat Greeki kâ arri Kreewi Deewam kalpo. Schi baſniza irr jo baggatigi iſrohtata, fur zaurahm naktihm, waſkarōs un rihtōs neſſkaitamâs lampas allasch ſarkans ugguns jo ſpohſchi mirſedamâs degg. Wiſſas ſeenas no ſemmes lihds augſchu, irr noliktas ar leeleem apſeltiteem rahmeem fur wiſſadaſ bildes, kâ pehz muſſu Biſbeles, irr redſamas. Teekſchahm, jauka baſniza! Tē maſu laizinu pakawejees un wiſſu apſlattijees, eſ tubdat gahju gaxram tam akminim uſ ka ta Kunga Jeſus lihks effoht ſwaidihts, un pahrt ſcho nu karrajahs 8 leelas degdamâs glahſchu lampas un tã pa 18 pakahpenehm, kaſ klinti eezirſtas, kahpdamâs, uſgahju paſchâ Golgatas kalnâ fur ſawâ preekſchâ atraddu 13 zilwekus. It ihpaſchi preekſch Leeldeenas, ſchē arweenu Kreewi, Greeki un Reemeru-katoli zaurahm naktihm palikdami un ſwezzes aiſdedſinadami Deewu lihds. Tē nu eſ kawejobâ lihds pulkſten aſtoneem. Bet kahdâ tad nu Golgatas kalns iſſkattahs? Uthilde: Teekſchahm jauk! Zil ko pa peeminnetahm treppehm tē uſkabhj augſchâ, ta' tubdat wiſwirmahl ſkottitaja azzis kriht taſ altariſ uſ ka daudſ ſelta lukturōs eespraustas ſwezzes ſtahw; aiſ ſchi altara pret apſudrabetu un apſeltitu ſeenu, fur wiſwiſſadaſ ſw. bildes irr redſamas, ſtahw pee melno kruſta, wihra leelumâ, muſſu dahrga Beſtitaja kruſta-bilde, warren jauki mahleta! Pret ſcho bildi nu karrajahs 13 deggoſchas apſeltitas glahſchu lampas, fur nekad ugguns ne-idsreſt. Pa labbu rohku ta Kunga bildei, ſtahw mahzeſkis Jahnis un pa kreifu rohku atkal Mahrija ar ſatreektu ſirdi. Pret ſchihm 3 bildehm, nu ſtahw leels ſelta lukturōs ar 7 ſchubbureem un 7 ſwezzehm, lohti ſkunſtigi iſtaifihſts. Nu nahlt tee 3 zaurumi, fur tee 3 kruſti effoht ſtahwejuſchi. Biddejaſ zaurums appakſch altara fur muſſu Beſtitaja kruſts effoht ſtahwejiſ, ar ſudrabu irr iſohderehts un tē Greeku wallodâ ſtahw ſchee wahrdi eerakſtiti: „Scheit paſchâ ſemmes widdâ

Deewâ mums peſtiſchanu fataiſſiſ.“ Pa labbu rohku ta atgreesiga laundarritaja kruſta zaurums irr redſamâs, bet pa kreifu rohku ta ne-atgreesiga laundarritaja kruſta zaurums zeeti aiſtaifihſts. Wirſpus altara un ſcheem 3 kruſta zaurumeem, garrâ rindâ garrahm Reemeru-katolu altarim pee greeſteem atkal. Karrajahs zittas 24 ſelta lampas ar deggoſchu ugguni; pret ſchihm lampahm un pret Kristus bildi reds pee greeſteem warren dahrgu lukturi, kaſ it kâ no glahſes taiſihſts iſſkattahs, laj gan nau no glahſes un tē warren flaiſti wiſwiſſadi iſrohtahſts ugguns degg. Tad wehl tahlahl pee greeſteem reds zittas 2 leelus lukturōs ar daudſ ſwezzehm peekpraustus un zittas 16 ſelta lampas karrajamees. Un zil tad ſchē wehl nau to maſo lampu? Eſ ſalku: kad wiſſas ſchihſ peeminnetas lampas un ſwezzes aiſdedſina, kâ il rihtōs no pulkſten 7—8 pee Greeku un Kreewu un Reemeru-katolu Deewakalpoſchanas mehds buht, al, zil jauki un flaiſti taſ tad irr. Jhſi ſalkoht, wiſſ Golgatas kalns tad degg mirſedamâs daſch'daſchadâs ugguniſ. Beſ ſchihm jaukahm uggunihm, wehl wiſſi greeſti irr pilni ar flaiſti iſmahletahm Kristus zeeſchanas bildehm. Eſ daſchu reiſ weſſelu puſtundu pee weenas pat bildes eſmu ſtahwejiſ, to uſluhōdamâs un peeklahjigi apdohmadamâs. Kâ jau teizu, to waſkaru ſchinni ſw. weetâ pawaddidamâs, mannim bij laika deewegan wiſſas wehrâ leekamas weetinas peeklahjigi apſkattihſt. Kad Golgatas kalnâ, ta atgreesiga laundarritaja kruſta zaurumâ ſwezzi aiſdedſinaſiſ, ſkattahs eekſchâ, tad turpat gaxram ſlibpu klinti akmini ſkaidri war redſeht, fur taſ kalna plihſums eefahlahs, kaſ pehz Ewangeliſtu ſtahſteem ta Kunga Jeſus mirſchanas ſtundâ gaddijees. Schi 2 zolas plats kalna plihſums lihſumu lihſumeem it tahſi ſteepjahs appakſch ſemmes, lihds paſchâi kruſta atraſchanas baſnizai. It ihpaſchi appakſch Golgatas kalna, tanni Adama kappâ-baſnizâ ſcho plihſumu warr jo pilnigi redſeht un apſkattihſt. Zil ko pa treppehm no Golgatas kalna nokabhj ſemmē, ta' tē pa labbu rohku uſ rihta puſſi irr redſamâs taſ apſmeekla jeb armehdiſchanas ſtabâs, kaſ Kristus laika Pilatus ſohda-nommâ effoht ſtahwejiſ. Taſ effoht taſ patâ ſtabâs, pee ka Kristus ar ehrljchku-krohni tizzis krohnehts un no beſdeewigeem karra-wihreem apſmeets un iſplikkehts. Pret ſcho armehdiſchanas launaſtabbu, turpat pee ſeenas leela bilde redſama, kaſ ſkaidri rahda ta Kunga kluffu pazeeſchanu netizzigu Zuhdu widdâ. No ſchi armehdiſchanas ſtabba pa 28 treppju pakahpenehm uſ ſemmi, ee-eet tanni Konſtantina mahtes Helenaſ baſnizâ un no turrenes pa 12 treppju pakahpenehm wehl diltlakli, atrohd maſu baſnizinu ar altari pret kam 9 lampas ar deggoſchu ugguni karrajahs. Schi irr ta Kristus kruſta atraſchanas baſnizina u. t. j. pr. Kad to, ko tē ihſumâ eſmu teizis, wiſſu biju apſlattijis, tad pehz pulkſten 8. eſ gahju ſawâ ſinnamâ kambari gulleht. Laj nu gan tē gulleju, tomehr jau ilgi aiſmignt newarreju, jo tē gukloht manſ gars darbojahs ar pagahjuſcheem laikeem, — eſ

dohmajū us teem brisfcheem, tad muhsu dahrgajs Bestitajs Geseமானes dahrsā sawu tehwu luhdsot tilla zeeti fanemts, aplahrt waddahs, wiffadi pulgohts un nizzinahs, beidsot us nahwi pasuddinahs un Golgatas kalnā krusā fistā. Es garrā dširdeju to ahmuru klabbeschanu kas winna swehtas rohkas un kahjas ar affahm naglahm pee krusā kalla, tohs 7 ne-aismirstamus wahrduš runnājam, wiāna nomirfchanu, semmes trihzeschanu un faules aptumfchoschanu; tad arri to, kā wiāsch no krusā tilla nonemts, fwaiddihs un kappā eeliktē. Tad atkal dohmaju us wiāna swehtu ne-isteizot preeka pilnu augfchamzelschanohs, us ta engeta pasluddināschanas wahrdeem, kas tahm seewahm peesauza: „Ro juhs mellejeet to dšihwu pee teem mirruscheem, Wiāsch nau scheitan, bet irr augfchamzehlēs“ u. t. pr. Tad atkal wiāna parahdischanohs tahm seewahm, un man liffahs it kā es ar sawahm auihm dširdetu to dahrgu eepreezināschanas wahrdu no wiāna swehtas muttes fauzot: „Mahrija!“ Wiāš tas man tā kā dšihws parahdijahs, it kā nupat tas wehl notiftu. Tā murgodams, es it nemannoht biju aismidšis. Obtrā rihtā, pulstēn 4. basnizas klohtera pulstēnu sklanna manni no salda meega mohdinaja; es drihs ween uszehlēs un apgehrbees, tubdāf gahju papreeksch swehtakappa basnizā un heidsot atkal us Golgatas kalna. Ramehr tur wehl kamejohs, tē us reisi atskanneja katolu basnizas spehzigas ehrgetu bāšis, kur katru rihtu Franziskanerū muhli swehta kappā-alla mišchas turredami, jaukas flawas-dseefmas libdi ar ehrgelēm spehlejoht nodseeb. Pulstēn 6. rihtā gaismai austroht, Turku saldati atstahj fw. kappā basnizas leelahs durwis wakkā, un nu swehtreisneeki plubst kā straume tē eekschā pee Deewakalposchanas tapat leelā Greeku basnizā, kā arri us Golgatas kalna. Daschu reis pee Deewakalposchanas Golgatas kalns irr til pilns ar laudihm, kā tē nelahdas ruhmes wairs newarr dabuht. Sakka, kā preeksch Leeldeenahs it ihpāschī swehtā zeeschanas laikā, isgaddus tā mehdsoht buht; bet turpretti waffarā en zittā laikā, schē mas ween reisneeku atrohdohtēs, jo peh; Leeldeenahm wiāš swehtreisneeki dohdahs us mahjahm atpakkal. — Tomehr monni mihli, wiāš, kas schinni swehtā-kappā basnizā wehl irr redsams un wehrā leekams, kā wiāna teef pahrtāifstā un ispuschlota, es schoreis Jums newarru peecklabjigi aprakstih nedf isstahstih, tas buhtu par daudf un man laikē peetruhltu; warr buht, kā zittā reisā es Jums wiāš smalkakā wihsē isstahstīschu. — Pulstēn 8. es wehl no Franziskanerū mihliga muhka ar kasseju pazeenibts un wiānam firsnigu pateizibu fazzidams par mihligu usnemschanu, isgabju no swehtā-kappā basnizas ahtrā un tā pa Steppina wahrteem eedams, drihs ween aissneedsu Geseமானes dahrsu, kur labbu laiziau pakawejees un daschdaschadas pulkites nopluhjis, dewohs atpakkal us sawu mahjas-weetu. Swehtā-kappā basniza, Golgatas kalns, Geseமானes dahrs un eljes-kalns mannim irr tahs wiffumihlakas weetas, kur

es gandrihs katru rihtu un waffaru atrohdohs. It ihpāschī rihtā agri un waffarā wehli us eljes-kalna stahwoht, irr warren jauka flattīschanahs us wiffahm puffedm; tē irr tā, kā zittur nekur. Tas swehtajs pilsehts ar saweem balteem muhreem gull appaksch flattitaja kahjahm. Es Ciropā nesinnu neweenu pilsehtu tahdu no isflattēs, to warretu ar Jerusalemī salihdšinaht, wiāna irr gluschi zittabi buhweta ne kā zitti pilsehti. Katras mahjas jumts irr ar appaku kuppeli kas kā tohrnitis isflattahs, un tā mahja pee mahjas it beesi ween lohpa stahw, til weenigi ar dšihwojahahm ehlahm ween, bes laut kahdahm peelee-kamahm buifahm, it kā zittēs pilsehtēs beesi ween atroh-dahs. Jauka kappā basniza ar sawu isgresnotu un apselitto swaigschnotu juntu un leelo apselitto krusu paschā pilsehta widdū stahwedama, irr wiāš Jerusalemī par gohda ispuschlōschanu. Ziānas kalna basniza bes tohrna buhdama, pret-seemeli jeb us Betlemēs puffi starp tahm daudfahrtigahm ehlahm kas tur atroh-dahs stahwedama mas ween reisneeka azzis, no eljes-kalna flattotees, kriht. It ihpāschī, jaukas Reemeru-katolu un Kreewu basnizas, kas taggad teef buhwetas, — kad gattawas nahs, buhs tahs wiffuglibtakas mahjas schinni pilsehtā. Ihpāschī Kreewu jauna basniza ar tē klaht peebuhweteem klohtereem irr warren flakstas ehlas, peh; Ciropeschu mohdes jo glihti usbuhwetas un peecklabjigi ispuschlōtas.

Dšihwojeet wesseli! Juhs firsnigi sweizinadams paleeku
Juhsu draugs,

Jerusalemē,

U. Schkerberg.

tanni 21. Februāri 1869.

Schi gramata, kō zeenijams reisneeks Anselm Schkerberg man irr atrakstijis no fw. Jerusalemēs, til ilgi tikluse aiskaweta, kā wiānu deemschehl ahtrahf newarreju likt nodrukloht. — Dasch lassitajs ar preeku us Leeldeenahm scho rakstu lassijis. Wehl warru stahstih, kā Schkerberga lungs mannim arri no Jerusalemēs par peomianu irr atfuktijis kahdas eljes lohka lappas no Geseமானes dahrsā un no Eljeskalna. Labprahf tahs mihtas lappinas katram rahdischu, kas manni apmeklēhs un prašijis. — Es tanni Nr. 13. fohlijohs, kā schoreis tahlahf runnāschu par to lectu „Kam kriht mahzita jus uszelt,“ bet to esmu atstahjis preeksch Nr. 17. kā laj Schkerberg kunga rakstu no Jerusalemēs schē warru eelikt nedallitu.

Latw. Awischu apgahdatajs.

Sables pret skohlas mehri.

(Padobms, kō Wabnes skohlmeisters R. Simonsohn ammata beedru fanahlschanā preekschā lizzis.)

2.

1. Patte skohla par to warr gahdaht, kā behrneem mahzibas isgakam laikam pastahw, zaur to, kā behrnam nesneeds wairahf, ne kā behrns speh; nest, bet kō dohd, to tā rauga eedoht, kā behrnam pascham sah ar-

weenu jo wairahf gribbetees. Tas laiks, kur ffohla gar behrnu fahf darbotees irr tas, kur prahts patlabban werahs. Dauds ja wiina dabuhn darbotees no 11ta lihds 15tam gaddam, un atkal ne wiffus schohs zaurus trihs gaddus, bet til tohs seemas laiziaus. Daichas weetas wehl laudis til prahtigi, ka ar weenas seemas nezif mehnescheem dohmajahs behrnus pahpahrim issflohlojusch! Bet paleekam arri pee 3 ffohlas seemahm; waj tad ffohlmeisteris pee weena pat behrna us fcho laiku tohy likts? Seels pulks irr to mahzamo. Nau wis deewsgan ar to, ka us wiffseem lohpä runna un ar weenu wahrdu wiffus mahza; peeteef deewsgan, kur kattris pa weenam janemm rohka, jabahsch trakteris katra puddeles kalla, ja gribb ko eeleet. Un atkal dauds irr ta eeleijama. Lassifchana un raffifchana, rehkinaschana un runnaschana, Bibheles stahsti no wezzas un jaunus Derribas, katkismus un Bibheles perschas, dseemas un meldinas, pasales stahsti un semmes pasifschana, dabbas gudribas un basnizas stahsti, turklaht wehl Wahzu un Kreewu walloda. Krahjahs weens pee ohtra! Waj nu nebuhtu labbi, ja no wiffahm schihm derrigahm un wajadfigahm mahzibahm labbahf dohtu masahf ne ka wairahf, un fcho masumu ar wiffu fpehku eespeestu behrnam firdi un galwa? Jo ilgahs tas ffohlas laiks, jo wairahf spehs arweenu atkal peemahzihf ko no jauna klahf. Bet us to buhtu zeeti ween jaluhko, ka it nekahda leeta netohp pawirfchu mahzita. Zaur to til weena mahziba ohtru noslahpe, labbums it nekahds, bet saunums leels, kad behrnus eemahzahs paweeqli nemt. Tapeh3 ffohlmeisterim us to buhs luhkoht, ka winsch no pat eesahfuma gruntigi sawu mahzibu dohd. Behrna firds irr ka kahds lambarihts ar tuffschahm seenahm. Gesitt tur stipri naglinu pee naglinas, tad redsefi, zil dauds tur warr drohfschi fakahrt. Bet kad til sweedifi gabbalu pa gabbalam eelscha, tad tur masahf faees, buhs laiku juffu juffahm un beidsiht ar kahjas spehreenu buhs wiff atkal lauka. Daudskahrtigi tahs firdseenas, ko ffohlmeisters rohka dabuhn, wehl irr stipri jo stipri jaslauka un jatihri, pirms tur ko labba warr peekahrt. Al zil dauds tahs neprahhibas, tumfchas mahnutizzibas, neklausibas! Ko tad behrnus dabuja mahjas labbu jau mahzitees, dsirdeht un redseht?! Zil tahs labbas preelchfihmes no usaugfcheem redseja? Kur ween tawa ogs fcho niknu sahli eerauga, rawe to ahra, pirms tu ko labbu fehji. Gij pamasitim fohli pa fohli us preelchfchu, tad behrnus warrehs lihds iseet, bet kad tu lehlfchus laidifi, winsch tahlu paliks pakkaf. Par preelchfchimi, kad tu tohs swehtus Deewa bauschfus behrneem mahzi un istahsti, tad luhko us to, ka behrnus Mahrtina Luttera wahrnus, kas til gaischi un krahfchmi irr, wiffu pirms flaidri no galwas sinn. Kad tu dsiklahf par to runna, tad isklahj behrnam behrna firdi un behrna-firds apgreh-

zibu. Ko tu gar leelu zilweku grehteem nodarbofees, tas behrna aufis buhs pa weenu eelscha, pa ohtru ahra. Luhko us to, ka winsch gaischi tahs atbildas warr doht, ka nekaita azzis aismeedfis „swehtu peedphschanu, grehku augfchamzelschanohs, u. t. j. pr.“ luhko us to, ka behrnus pats sawu firdi fahf pasiht, tad to pasifs, arri leels isaudfis.

Ta ohtra leeta, zaur ko ffohla patte laj gahda, ka behrnu mahzibas peh3 gaddeem laj pastahw buhtu fchi: Gespeed tahs mahzibas behrnam til fildi, til zeeti, ka wiina pascha prahts fahf ar kattru deenu jo wairahf us tahm nestees, tahs peeminneht un wehra likt. Un ffohla dsirdetas mahzibas ne-isnihks wis til drihs, ja pareisi us to luhkofs, ka behrni to labbu ne ween ar aufihm dsird, ne ween ar mutti proht apleezinaht, bet pascha ffohla jau fahf labbu zekku eet un labbus darbus peh3 sawa masa spehka darriht. Ta nau wis masa leeta, ja behrnus jau ffohla tohy raddinahts un peespeests, wezakeem un augstakeem gohdu doht, labbu deenu fazzihf, smalku mutti walkahf, ir masako leetu no zitta luhgtees, pateifschanu nepalikf parada, rahmi fehdeht, dusmas walidht, peedoht, taifnibu wiffur fazzihf, sawu meefu gohdigi apflohpt u. t. j. pr. Ko palihds simtu reis to mahziba teikt, kad neweenu paschu reis us to nekattahs, waj behrnus arri to darra. Ffohlas deenu ar pahtareem fahf un beids. Tur buhs behrnam eemahzitees arri pehzdeenas wiffu sawu darbu Deewa wahrda fahf, west un beigt. Un ko ffohla kattru deenu mahza, tam buhs padohmam buht arri us wehlakeem gaddeem. Kad flimmibas kahjas, kad nahwe weenu jeb ohtru wiffseem behrneem gan pasihstamu aiffauz, kad uggungrehts waj glahbjams waj istahf redsams, tad tee wahrdi dsikfi un stipra peeminna eespedifees un mahzih3 Deewu bihtees, mihleht un us to pasantees, tad sinnahs arri pehzahf ko darriht, peeminnoht ko ffohlmeisters zittureis fazzija. Kad tu gribbi, laj no ffohlas behrneem faderrigi, schehligi, paklausigi zilweki isnahf: — tad audsini tuwaka mihlestibu behrnu firdis, jau zaur to, ka tu tohs pamuddini, jau ffohla sawu brahfa- un mahfas-firdi rahdiht pret saweem neweffeem, gaudeneem, gruhfagalwigeem, plahnprahtigeem beedreem, sawu maises reezeniti dalliht ar nabadfinu, no sawas labbatas nau das sawu grassiti doht preelchfch missiones un zittahm swehtahm leetahm. Tohs nabagus ar to gan wehl ne-usturrehs, Deewa walstibas darbus ar to gan wehl leelus nepadarrihs, bet firdis isaug3, kas buhs Deewam pa prahtam un zilwekem par labbu un gohdu. Mahzohf us to buhs luhkoht, ka arri fahf darriht, tad pehzdeenas it weegli nahftees to darriht.

(Us preelchfchu beigums.)

Latw. Awifchu awghadata3: Gotthard Bierhuff.

No zensures atwehlehts. Jelgawa, 2. April 1869. Nr. 34.

Druckahf3 pee J. W. Steffenhagen un depla.